

Klima, miljø og bærekraft

Hovedmål

Sør-Varanger kommune skal forvalte natur, arealer og ressurser på en måte som sikrer økologisk bærekraft, levedyktige lokalsamfunn og reell medvirkning for dagens og framtidige innbyggere.

Kommunen skal ta kunnskapsbaserte og langsiktige valg som tar høyde for klimaendringer, naturgrunnlag, samiske rettigheter og lokal verdiskaping, og gå foran som et tydelig forbilde gjennom egen drift og myndighetsutøvelse.

Dette innebærer at kommunen:

- tar langsiktige beslutninger som ser klima, natur, samfunn og økonomi i sammenheng
- forvalter natur og arealer med respekt for naturens tålegrenser, reindrift, landbruk og andre naturbaserte næringer
- sikrer reell medvirkning og konsultasjon med lokalsamfunn, inkludert samiske rettighetsbærere, og anerkjenner mennesker som kunnskapsbærere
- prioriterer bærekraftige løsninger som bidrar til bosetting, stabile lokalsamfunn og generasjonsoverføring av kunnskap
- viser ansvar gjennom egen drift og er et forbilde for innbyggere og næringsliv

Hvordan innspill og notater er ivaretatt – innspill 05.02.26

- Presisering av **hva bærekraft betyr**: kobling mellom naturgrunnlag, bosetting, næringsgrunnlag og innflytelse over eget liv.
- **Medvirkning** er løftet tydelig inn som prinsipp, både individuell og kollektiv, inkludert konsultasjon med samiske rettighetsbærere.
- Bekymringer om **sentraliseringens konsekvenser for reindrift og distrikter** er ivaretatt gjennom vektlegging av bosetting, stabile lokalsamfunn og arealforvaltning.
- Mennesker er eksplisitt omtalt som **kunnskapsbærere**, i tråd med innspill om erfarings- og tradisjonskunnskap.

Delmål 1: Natur og økosystemer skal forvaltes kunnskapsbasert, helhetlig og i samarbeid med lokalsamfunnet

Strategier

- Ivareta viktige naturområder og arter gjennom systematisk kartlegging, planlegging og oppdatert kunnskapsgrunnlag som tar høyde for klimaendringer.
- Bruke kommunedelplan for naturmangfold som et aktivt og styrende verktøy i plan- og byggesaker, inkludert tiltak for å redusere naturtap og sikre sammenhengende økosystemer.
- Integre tradisjonell kunnskap, lokal erfaringskunnskap og vitenskapelig kunnskap, med særlig vekt på reindriftas kunnskap om natur og klima.
- Sikre samarbeid med frivillige organisasjoner, fagmiljøer, samiske rettighetsbærere, statlige myndigheter og grunneiere.
- Styrke kunnskapsformidling om natur, klima og samisk kultur gjennom skoleverket og samarbeid med andre offentlige aktører.
- Tilrettelegge for friluftsliv på en måte som ivaretar naturverdier og reduserer slitasje.

Hvordan innspill og notater er ivaretatt – innspill 05.02.26

- Innspill om klimaendringenes raske tempo er fulgt opp gjennom krav om oppdatert og dynamisk kunnskapsgrunnlag.
- Reindriftas juridiske og kunnskapsmessige rolle er tydelig inkludert som likestilt grunnlag for forvaltning.
- Behov for bedre informasjon og formidling til lokalsamfunn, skole og Forsvaret er ivaretatt som egne strategiske grep.
- Etterspørsel etter tydeligere grep for naturtap, habitatvern og sammenhengende natur er innarbeidet gjennom bruk av naturmangfoldplanen som styringsverktøy.

Delmål 2: Vannressurser og klimatilpasning skal ivaretas gjennom helhetlig planlegging og lokalt samarbeid

Strategier

- Arbeide for god økologisk og kjemisk tilstand i alle kommunens vannforekomster.
- Utvikle areal- og overvannsløsninger tilpasset økt nedbør, endrede flommønstre og erosjonsfare.

- Integrere klimatilpasning som gjennomgående hensyn i areal- og samfunnsplanlegging.
- Styrke lokalt, regionalt og grenseoverskridende samarbeid om vassdrag og vannforvaltning.
- Sikre lokal medvirkning i planlegging av tiltak som berører vann, flomsoner og våtmarker.

Hvordan innspill og notater er ivaretatt – innspill 05.02.26

- Innspill om endrede vannstander og forskjøvet vårflom er fulgt opp ved å koble vannforvaltning tydelig til klimatilpasning og arealbruk.
- Behov for mer lokalt samarbeid og forståelse av lokale konsekvenser er eksplisitt inkludert.
- Utfordringer knyttet til erosjon, høstnedbør og arealforvaltning er adressert gjennom helhetlig planlegging framfor sektorvise tiltak.

Delmål 3: Arealbruk og utslipp skal styres i retning av langsiktig bærekraft og redusert naturtap

Strategier

- Forvalte arealer slik at naturverdier, landskap, reindrift, landbruk og andre arealkrevende næringer ivaretas.
- Ta i bruk arealregnskap og klimaregnskap som styrende verktøy i plan- og beslutningsprosesser.
- Synliggjøre direkte arealtap og naturinngrep i saksframlegg, med faste vurderingspunkter.
- Legge til rette for restaurering, revegetering og tilbakeføring av natur.
- Samordne arealutvikling med transport-, energi- og klimatiltak.
- Prioritere kompakt og arealeffektiv utvikling på Kirkeneshalvøya med gode blågrønne strukturer.

Hvordan innspill og notater er ivaretatt – innspill 05.02.26

- Innspill om at arealstrategien må være reelt styrende er fulgt opp gjennom arealregnskap og krav til saksframlegg.
- Reindrift er tydelig presisert som likeverdig arealinteresse, ikke bare implisitt inkludert i landbruk.
- Forslag om restaurering og revegetering er tatt inn som egen strategisk retning.

- Utydelige begreper som trygghet er konkretisert gjennom kobling til struktur, tilgjengelighet og nærmiljøkvaliteter.

Delmål 4: Avfall og ressurser skal forvaltes sirkulært og bidra til ryddige og attraktive nærmiljøer

Strategier

- Forebygge forsøpling og gjennomføre opprydding i naturlandskap og byområder, inkludert kartlegging av villfyllinger.
- Legge til rette for sirkulærøkonomi gjennom ombruk, reparasjon og materialgjenvinning.
- Samarbeide med innbyggere, næringsliv og avfallsselskaper om gode sorteringsløsninger.
- Utvikle nødvendig infrastruktur i områder med mye ferdsel, som toaletter, avfallsstasjoner og parkering.
- Følge opp utfordringer knyttet til uregulert ferdsel og turisme i sammenheng med næringsutvikling.

Hvordan innspill og notater er ivaretatt – innspill 05.02.26

- Begrepet naturlandskap er brukt konsekvent, i tråd med innspill.
- Manglende fokus på sirkulærøkonomi er rettet opp med eget strategipunkt.
- Innspill om infrastruktur der folk ferdes mye er innarbeidet.
- Utfordringer knyttet til masseturisme, parkering og forsøpling er løftet fra enkelttiltak til strategisk nivå.